

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**VIII RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

APREL, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**VIII RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2026-yil, aprel

TOSHKENT-2026

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 8-son (aprel, 2026-yil).– 150 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 24-aprel

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi VIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

MUNDARIJA

FIZIKA-MATEMATIKA FANLARI

Valijonova Shaxzoda

n-TARTIBLI CHIZIQLI O'ZGARMAS KOEFFITSIYENTLI BIR JINSLI BO'LMAGAN
DIFFERENSIAL TENGLAMALARNI ANIQMAS KOEFFITSIYENTLAR USULIDA YECHISH 6-9

Mullaboev Omonboy, Bo'riyev Yusufjon

KO'P TILLI PARALLEL KORPUS ARXITEKTURASI VA GAPLARNI AVTOMATIK
MOSLASHTIRISH ALGORITMI 10-15

Soyipov Jasurali, G'aniyeva Maxfuza

FIZIKADAN MASALALAR YECHISH ORQALI O'QUVCHILARDA
TADQIQOTCHILIK KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA PISA
TADQIQOTLARINING AHAMIYATI 16-19

IQTISODIYOT FANLARI

G'ofurov Rashidjon, Nishonov Akmalxon

KICHIK BIZNES SUB'EKTLARI TOMONIDAN TO'LANADIGAN SOLIQLAR VA
MAJBURIY TO'LOVLAR HISOBINING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI 20-24

FALSAFA FANLARI

Парниева Айгуль

ФИЛОСОФИЯ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ КАК ПРОСТРАНСТВО
СМОЛООБРАЗОВАНИЯ И ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНЦИЙ ХХІ ВЕКА И
СОЦИАЛЬНОЙ ЗРЕЛОСТИ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ 25-30

FILOLOGIYA FANLARI

Tursunova Farangiz

TURKIY TILLARDA YUZ IFODASI VA ULARNING O'XSHASHLIK VA FARQLI
JIHATLARI 31-33

Jo'rayeva Nozimaxon

O'ZBEK TILIDAGI OLMOSHLARNING KO'P MA'NOLILIGI: SEMANTIK
KENGLIK VA KONTEKSTUAL O'ZGARUVCHANLIK 34-38

Inatova Jasmina

ARAB YOZUVIDAN LOTINGA O'TISH JARAYONI VA MUAMMOLARI 39-42

Mavjudboyeva Mardona

DOSTONLARDA TUSH MOTIVINING O'RNI 43-47

Tilaboyeva Musobar, Xusniddinxonova Mahzuma

GEORGE ORWELL ASARLARIDA TOTALITAR JAMIYAT TANQIDI ZAMONAVIY
KONTEKSTDA 48-50

Xamidova Go'zal

ZADIE SMITH ASARLARIDA ZAMONAVIY JAMIYAT TASVIRI 51-53

Adasheva Durdona

FEMINIZM ZAMONAVIY INGLIZ ADABIYOTIDA QANDAY AKS ETADI 54-57

<i>Erkinov Ma'murjon</i> TARIXIY ROMAN: QIYOSIY-NAZARIY TAHLIL (INGLIZ VA O'ZBEK ADABIYOTI MISOLIDA)	58-62
<i>Zokirjonova Madina</i> COLLOQUIAL LANGUAGE IN "DOWN AND OUT IN PARIS AND LONDON" A REFLECTION OF CLASS AND IDENTITY	63-65
<i>Azimova Anisa</i> KINETIC SIGNS AND EMOTIONAL CONCEPTUALIZATION IN UZBEK AND ENGLISH DISCOURSE	66-71
<i>Isanova Feruza</i> O'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDA XALQARO HUQUQ TERMINLARINING YASALISH USULLARI	72-77
YURIDIK FANLAR	
<i>Bakhromova Laylo</i> IMPROVING INTERNATIONAL ANTI-MONEY LAUNDERING STANDARDS: PRIORITY DIRECTIONS FOR IMPLEMENTATION AND PROPOSALS FOR ENHANCING EFFECTIVENESS	78-86
<i>Abdullayeva Sabohat</i> KRIPTOAKIVLAR ANONIMLIK XUSUSIYATINING HUQUQIY TABIATI: NAZARIY VA DOKTRINALI YONDASHUVLAR	87-90
<i>Muhammadjonova Gulasal</i> IJTIMOIY TARMOQLARDA SHAXSIY HAYOT DAXLSIZLIGINI TA'MINLASH MUAMMOLARI	91-93
PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Omonova Muxlisa</i> DEONTOLOGIYA TUSHUNCHASI VA UNING PEDAGOGIK MOHIYATI	94-96
<i>Tadjibayeva Gavxaroy, Nazarov Abdug'affor</i> EKOLOGIK MADANIYAT ASOSIDA SALOMATLIKNI SAQLASHGA YO'NALTIRILGAN MASHG'ULOTLAR METODIKASI	97-100
<i>Abdulborieva Mexruza</i> TIZIMLI TAHLIL VA STEM YONDASHUVLARI ASOSIDA IQTISODIY YO'NALISH TALABALARI ANALITIK HAMDA KREATIV FIKRLASHINI SHAKLLANTIRISH METODOLOGIYASI: AMALIY-METODIK MEXANIZMLAR	101-106
<i>G`ulomova Moxinur</i> BOSHLANG'ICH SINFLARDA INGLIZ TILI DARSLARIDA NOODATIY TOPSHIRIQLAR	107-110
<i>Boboyeva Iroda, Olimjanova Jasmina</i> BOSHLANG'ICH SINFLARDA TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	111-118
<i>Ismoilov Ravshan</i> BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINING AXBOROT MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHDA RAQAMLI RESURSLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	119-123
<i>Abduvaliyeva Farida</i> MULTIMEDIA VOSITALARINING TA'LIM JARAYONIDAGI DIDAKTIK JIHATLARI	124-127

<i>Эркинова Солохидинова Ранохон, Абдуазизова Вероника</i> МОТИВАЦИОННО ЦЕННОСТНЫЙ КОМПОНЕНТ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОГО МЫШЛЕНИЯ СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ	128-130
<i>Абдулбориева Мехруза</i> РАЗВИТИЕ КРЕАТИВНОГО МЫШЛЕНИЯ В ВУЗЕ СРЕДСТВАМИ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ: МЕТОДИКА И РЕЗУЛЬТАТЫ ЭКСПЕРИМЕНТА	131-134
<i>Jalolova Shahnoza</i> THEORETICAL AND PRACTICAL PROBLEMS OF DISTANCE LEARNING AND FOREIGN LANGUAGE TEACHING	135-139
<i>Usmanova Nodira</i> USE OF NEW INNOVATIVE METHODS IN DEVELOPING PROFESSIONAL SKILLS OF STUDENTS	140-143
<i>Sodiqova Sevara</i> LINGUISTIC AND COMMUNICATIVE ASPECTS OF ENGLISH SPEAKING DEVELOPMENT THROUGH PROJECT-BASED LEARNING	144-149

FIZIKADAN MASALALAR YECHISH ORQALI O'QUVCHILARDA TADQIQOTCHILIK KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA PISA TADQIQOTLARINING AHAMIYATI

Soyipov Jasurali Japaraliyevich

Namangan davlat universiteti

G`aniyeva Maxfuza Abduvoxid qizi

Namangan davlat universiteti

Annotatsiya. Mazkur maqolada fizikadan masalalar yechish jarayonida o'quvchilarda tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirish masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, PISA xalqaro baholash dasturining o'quvchilarning funksional savodxonligini aniqlashdagi ahamiyati yoritiladi. Muallif fizik masalalarni yechish orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muammoni tahlil qilish va ilmiy xulosalar chiqarish qobiliyatlarini rivojlantirish yo'llarini ko'rsatib beradi. Maqolada PISA topshiriqlaridan foydalanishning samaradorligi va ta'lim jarayoniga integratsiya qilish usullari ham muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: fizika, masala yechish, tadqiqotchilik ko'nikmalari, PISA, funksional savodxonlik, tahliliy fikrlash, ta'lim jarayoni, innovatsion yondashuv.

THE IMPORTANCE OF PISA RESEARCH IN DEVELOPING STUDENTS' RESEARCH SKILLS THROUGH SOLVING PHYSICS PROBLEMS

Soyipov Jasurali Japaraliyevich

Namangan State University

Ganiyeva Mahfuza Abduvokhid qizi

Namangan State University

Annotation. This article examines the development of students' research skills through solving physics problems. Particular attention is given to the importance of the PISA international assessment program in evaluating students' functional literacy. The author highlights how physics problem-solving enhances independent thinking, analytical skills, and the ability to draw scientific conclusions. The paper also discusses effective ways of integrating PISA-based tasks into the educational process.

Key words: physics, problem-solving, research skills, PISA, functional literacy, analytical thinking, educational process, innovative approaches.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i8/n03>

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning nafaqat nazariy bilimlari, balki ularni real hayotda qo'llay olish ko'nikmalari ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan xalqaro baholash dasturlaridan biri bo'lgan PISA (Programme for International Student Assessment) tadqiqotlari alohida o'rin tutadi. PISA o'quvchilarning funksional savodxonligini, ya'ni bilimlarni hayotiy vaziyatlarda qo'llay olish qobiliyatini baholaydi.

Fizika fani esa aynan real jarayonlarni tushuntirishga xizmat qiladigan fan bo'lib, PISA tadqiqotlarida fizik masalalarning ulushi yuqori. Shuning uchun fizik masalalarni PISA uslubida yechish o'quvchilarda mantiqiy fikrlash, tahlil qilish va muammolarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantiradi. [1; B.87.].

PISA tadqiqotlarida fizik savodxonlik quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Tabiiy hodisalarni tushuntirish
- Ilmiy savollarni aniqlash
- Dalillarga asoslangan xulosalar chiqarish

Bu yerda asosiy e'tibor formulalarni yodlashga emas, balki ularni to'g'ri vaziyatda qo'llay olishga qaratiladi. [2; B.66.].

Masalan, oddiy fizik savol: "Nima uchun issiq choy sovuqroq xonada tezroq soviydi?"

Bu savol o'quvchidan issiqlik almashinuvi haqidagi bilimlarini hayotiy vaziyatga qo'llashni talab qiladi.

Fizik masalalar yechishning ahamiyati.

1. Mantiqiy fikrlashni rivojlantiradi

Fizik masalalar ko'pincha bir necha bosqichli yechimni talab qiladi. Bu esa o'quvchini tahlil qilishga majbur qiladi.

2. Real hayot bilan bog'laydi

PISA masalalari kundalik hayotdan olingan bo'ladi. Bu esa fizikaning amaliy ahamiyatini oshiradi.

3. Mustaqil qaror qabul qilishni o'rgatadi

Masalalarda ko'pincha ortiqcha yoki yetishmaydigan ma'lumotlar bo'ladi. O'quvchi muhimini ajratishni o'rganadi.

4. Kompetensiyalarni shakllantiradi

Axborotni tahlil qilish

Model tuzish

Natijani baholash

PISA uslubidagi fizik masalalar va ularning yechimlari

1-masala: Bir avtomobil 100 km masofani 2 soatda bosib o'tdi. Shu vaqt ichida u 30 daqiqa to'xtab turdi. Avtomobilning haqiqiy harakat tezligini aniqlang.

Yechim:

Umumiy vaqt = 2 soat

To'xtash vaqti = 0.5 soat

Harakat vaqti: $t=2-0.5=1.5$ soat

Tezlik: $v = \frac{s}{t} = \frac{100}{1.5} \approx \frac{66.7km}{soat}$

Izoh: Bu masalada o'quvchi umumiy vaqt bilan harakat vaqtini farqlay olishi kerak. Bu PISA uchun muhim ko'nikma. [3; B.65.].

2-masala: Energiya tejankor lampalar

Quvvati 60 W bo'lgan oddiy lampochka, quvvati 10 W bo'lgan LED lampochka ikkalasi ham bir xil yorug'lik beradi. Agar kuniga 5 soatdan ishlatilsa, bir oyda (30 kun) LED lampochka qancha energiya tejaydi?

Yechim:

Energiya formulasi: $E=P \cdot t$

Oddiy lampa: $E_1 = 60 \cdot (5 \cdot 30) = 60 \cdot 150 = 9000Wh$

LED lampa: $E_2 = 10 \cdot 150 = 1500Wh$

Tejalgan energiya: $E = 9000 - 1500 = 7500Wh = 7.5kWh$

Izoh: Bu masala energiya tejankorligi va ekologik tafakkurni rivojlantiradi.

3-masala: Suv havzasining chuqurligi 5 m. Pastki qismdagi bosimni toping.

$$P = \rho gh + P_0$$

$$\rho = \frac{1000kg}{m^3}, \quad g = \frac{10m}{s^2}, \quad P_0 = 100000Pa$$

$$P = 1000 \cdot 10 \cdot 5 + 100000 = 50000 + 100000 = 150000Pa$$

Izoh: Bu masala orqali o'quvchi bosim chuqurlikka bog'liqligini tushunadi.

4-masala: Yorug'lik suvdan havoga o'tganda sinish burchagi qanday o'zgaradi?

Javob: Yorug'lik suvdan havoga o'tyapti, ya'ni:

Suv - zichroq muhit (sinish ko'rsatkichi katta, $n_1 \approx 1.33$)

Havo - siyrakroq muhit ($n_2 \approx 1$)

Asosiy formula $n_1 \sin \alpha_1 = n_2 \sin \alpha_2$

Bu yerda: α_1 - tushish burchagi (suv ichida), α_2 - sinish burchagi (havoda)

Tahlil:

$$\text{Formuladan: } \sin \alpha_2 = \frac{n_1}{n_2} \sin \alpha_1$$

$$\text{Chunki: } \frac{n_1}{n_2} = \frac{1.33}{1} > 1$$

$$\text{Demak: } \sin \alpha_2 > \sin \alpha_1$$

Bu esa shuni anglatadi: $\alpha_2 > \alpha_1$

Izoh: Yorug'lik suvdan havoga o'tganda: Nurning yo'nalishi normaldan uzoqlashadi
Yorug'lik zich muhitdan siyrak muhitga o'tganda tezligi ortadi va nurlanish burchagi oshadi.

PISA masalalarining o'ziga xos xususiyatlari	O'qituvchilar uchun metodik tavsiyalar
Real hayotga yaqin bo'ladi	Darslarda real hayotiy vaziyatlardan foydalanish
Grafik, jadval, diagrammalar ishlatiladi	O'quvchilarga mustaqil fikrlash imkonini berish
Bir nechta javob bosqichlari mavjud	Savol-javob usulini keng qo'llash
Tahlil va mulohaza talab etadi	Grafik va tajribalarni ko'proq ishlatish

Xulosa

PISA tadqiqotlarida fizik masalalarni yechish o'quvchilarning nafaqat bilimini, balki ularning fikrlash darajasini ham rivojlantiradi. Bu masalalar orqali o'quvchilar: bilimni amaliyotda qo'llashni, muammolarni tahlil qilishni, mustaqil xulosa chiqarishni o'rganadilar.

Shuning uchun fizika ta'limida PISA uslubidagi masalalardan keng foydalanish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. OECD. PISA 2022 Assessment and Analytical Framework. -Paris: OECD Publishing, 2023.
2. Ismatov X., Yo'ldoshev B. Fizika o'qitish metodikasi. -Toshkent: O'qituvchi, 2020.
3. Soyipov. J.J. Fizikaga ixtisoslashgan maktab o'quvchilarida baholashga oid masalalar yordamida tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirish // UzMU xabarlari. -Toshkent 2022 – №1. – B. 154-156. (13.00.00 №15)
4. PISA tadqiqotlariga tayyorgarlik bo'yicha metodik qo'llanmalar, Toshkent, 2021.

5. Mullis I.V.S., Martin M.O. International Student Achievement in Science. -TIMSS, PIRLS International Study Center, 2019.
6. Halliday D., Resnick R., Walker J. Fundamentals of Physics. - Wiley, 2014.
7. Soyipov J.J. The importance of the chosen physical model in working with physics problems // American Journal of Education and Evaluation Studies. Vol.1, No.8 (Nov, 2024), 10-12 p. (13.00.00; №11; ISSN2997-9439; IF(Impact Factor)12.51 / 2024; ResearchBib)

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

VIII RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI

MATERIALLARI

2026-yil, aprel

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 8-son (aprel, 2026-yil). – 150 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 24-aprel.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.